

MATI IN GOSPODINJA

LETO 1930 — STEVILKA 9.

Resničnost.

V cirkusu vidimo včasih opico, oblečeno v baržunast plašček z lepim ovratnikom in srebrnim zvončkom. Toda, če bi kdo postavil poleg opice otroka, četudi v raztrgani obleki in bi te vprašal, kateri izmed teh dveh je več vreden, bi niti trenutek ne pomišljala in izbrala otroka. Kajti tam je brezumna žival, tu pa razumen in prost človek.

Torej ne v zunanosti, ampak v notranjem jedru je bistvo vrednosti kakega bitja. Zato pa je tudi edino opravičen ponos človeka na notranjo vrednost duše, ponos božjega otroka. In najvišja življenjska naloga je, izpopolnjevati svojo notranjost in dušo voditi čim bližje k Bogu. »Bodite popolni, kakor je vaš Oče v nebesih!«

Zato pa: naj me ves svet zaničuje, dokler sama vem za svojo vrednost, namreč, da sem si svesta božjega definiranja, toliko časa mi zaničevanje sveta ne more škodovati. Če me pa ves svet hvali in poveljuje, sama pa sem izgubila spoštovanje do sebe, potem sem izgubljena.

Ali se to v življenju res tudi dogaja? O, pač in mislim, da nam zgledov niti ni treba daleč iskati. Ljudje vidijo samo zunanost, slišijo samo besede, obljube, v srce pa ne vidijo in zato jih kaj lahko goljufa zunanji blesk.

In prav lahko pride človek do tega, da svojo notranjost, jedro svojega bitja, prikriva, da se drugačnega kaže, kakršen je v resnici, samo da bi ljudem ugajal, da bi se okoristil. Postane lažnik, bodisi da z besedo govori neresnico, bodisi da se pobožnejšega in boljšega dela kakor je in mu pravimo hinavec.

Z lažjo pa zanese človek razdor v svojo notranjost. Drugačna je njegova notranjost in je ne mara pokazati, zato pa je tudi drugačna maska, ki jo na zunaj nosi. Če razmišlja sam o sebi, mora priznati: Ničvreden in zaničljiv sem pred sabo, pred svojo vestjo, pred Bogom; ne maram, da bi se tak pokazal svetu, kakor sem v resnici, ker svet bi me zaničeval.

Seveda, mi vsi nismo taki, kakršni bi morali biti. Če bi danes zapele trobente poslednje sodbe in bi stali razkriti kakor pred Bogom tudi pred vsem svetom, bi ne bilo prav nič čudnega, če bi klicali goram, naj pokrijejo našo sramoto...

Lažnik pa, namesto da bi izrabil čas in popravil vse, kolikor se popravi, da, pokrije s plaščem lažnivosti na zunaj, da ga smatrajo za počtenega, neustrašnega, celo pobožnega in svetega, v notranjosti pa ostane, kakršen je bil: gnil in bolan.

»Pobeljene grobove« je Gospod imenoval farizeje in s tem ostro, a točno označil bistvo neresničnosti in lažnivosti.

To je usodna moč laži, da spravi v človeka razdor, da človeka nekako oslepi, ko tako pozablja na svojo vzvišeno nalogo in svoje pravo bistvo, ga odtujuje njegovemu pravemu cilju, da ga usmerja samo na zunanje uspehe, za katere se ne boji prodati niti svoje duše. Na ta način se potem razkraja notranje življenje duše, kakor razkraja ostra kislina kovino.

Lažnik je kakor gnilo jabolko: na zunaj lepo, v sredini pa gnilo in ogabno. Lažnik je morilec lastne duše.

Iz tega razmotrivanja lahko spoznamo, kako koristna in potrebna je nega

resničnosti pri vzgoji. Prvi pogoj je za duhovno zdravje, pa tudi za notranje oblikovanje našega življenja. In kjer vlada preprosta in poštena resničnost v besedi in dejanju, tam se v resnici preobrazuje človekova duša v božjo podobo.

Vsak vzgojitelj, zlasti pa še mati vzgojiteljica, mora najprej v sebi negovati resničnost, da more vse one, ki mu jih je Bog v vzgojo dal, vzgajati v pravi resničnosti.

Kuhinjska posoda.

Eno najvažnejših poglavij iz kuhinjskega gospodinjstva je gotovo poglavje o kuhinjski posodi. Vsaka gospodinja bi morala vedeti poglobljeno o tem predmetu, saj vendar pripravlja v posodi hrano svoji rodbini in ima z njo opravka dan na dan. Že pogostokrat je bila slaba, oziroma neprimerna posoda, pa tudi napačno ravnanje z njo vzrok pokvarjenim jedem ali celo zastrupljenju. Gospodinja mora poznati vrste posod in njih lastnosti, da o zna kupiti, jo pravilno uporabljati in ravnati z njo tako, da ji služi čim dlje za pripravljanje zdrave, okusne hrane.

Pravilna posoda mora odgovarjati zdravstvenim predpisom, to se pravi, da ne sme nikakor kvarno vplivati na jedila, ki jih kuhamo ali hranimo v njej. Poleg tega pa mora biti trpežna, ne predraga, priročne oblike in ne zamudna za snajenje. Primerna naj bo štedilniku (velikosti štedilnika in vrsti kurjave) in številu oseb, za katere kuhamo. Vse to velja seveda v prvi vrsti za posodo, v kateri jedila kuhamo in včasih tudi shranjujemo; velja pa tudi za tisto posodo, v kateri prinašamo jedi na mizo.

Dobra kuhinjska posoda je razmerna draga; navadno jo plačujemo dražje, nego je vredna. Največja napaka pa je, če kupuje posodo tisti, ki je o njej premalo ali nič poučen, ker pač kupi vse, kar mu kdo ponudi.

Kuhinjsko posodo izdelujejo iz železa, aluminija, bakra, niklja, glin, v novejšem času pa tudi iz porcelana ali stekla.

Najboljša v vseh ozirih je masivna nikeljasta posoda, ki nima nobenih nedostatkov, je pa silno draga in jo zaradi tega za naše razmere ne moremo vpoštevati.

Po naših kuhinjah uporabljamo največ železno posodo, ki je nepološčena ali položena (emajlirana). V navadni nepološčeni železni posodi pražimo in pečemo v masti ter pripravljamo jedila na sličen način. Tudi za pečenje pečenke je taka posoda izvrstna. Ako je le količkaj debela, drži toploto precej časa, jedi se ne prismoje v njej, ter ima to prednost, da je poceni. Ker se pa železo spaja s kislinami, ne smemo kuhati v njej kislih jedil (za take jedi vzamemo emajlirano železno posodo). Če je posoda iz litega železa, rada počí; posebno pa moramo paziti, da nam ne pade na tla in da je ne puščamo prazne na vročem štedilniku. Umito in suho zbrisano železno posodo zdrgnimo večkrat s kako maščobo, da nam ne zarjavi, če jo dalj časa ne rabimo. Če je pa nekoliko zarjavela, odstranimo rjo, (ki sicer ni škodljiva), s papirjem in posodo umijmo!

Pološčena železna posoda je pa dobra za vsakovrstno kuho (n. pr. kislá jedila), samo za praženje in pečenje je ne jemljimo, da se ji ne pokvari lošč. Ta posoda je trajna le takrat, kadar ima debele stene in trdno prevleko (lošč), ki ne popoka in ne odstopi že po parkratnem kuhanju. Koščki takega lošča so zelo nevarni prebavnim organom, ako pridejo v jed. To položeno posodo brez skrbi uporabljamo samo dotlej, dokler je popolnoma nepokvarjena. Že samo malo poškodovane posode ne smemo več rabiti. Da pa ostane nepokvarena čim dlje, je treba pazljivo ravnati z njo. O tem nekoliko navodil: Ne dajajmo prazne posode na ogenj! Ne pražimo v njej v sami masti, ampak kuhajmo samo v tekočinah! Ne nalivajmo v razbeljeno posodo mrzle vode! Pazimo, da ne pade na tla! Ne snajmo je z ostrimi predmeti, da ne pokvarimo lošča!

Aluminijeva posoda je tudi dobra in lepa, a precej draga in ni brez slabih

lastnosti. Občutljiva je za kislino, vendar spojine, ki se tvorijo v njej niso strupene. Zelo se segreje, da je ne moremo prijemati z golo roko, ter se kmalu skrivi in zvije. Slike posode iz prav tankega aluminija ne kupujemo, ker traja premalo časa. Zahtevamo vedno aluminijevo posodo z izoliranimi ročaji, da jo lahko prijemamo in predstavljamo med kuhanjem. V tej posodi pa raje ne kuhajmo zelo kislih in ne shranjujmo zelo slanih jedil, ker se aluminij topi v njih. Umijemo jo najlepše z vodo in milom (ne s sodo ali drugo jedko snovjo!). Rujava prevleka, ki se tvori na aluminijevih posodah lahko pustimo na njej, ker varuje kovino in ker se kljub snaženju zopet nanovo naredi.

Bakrena posoda pride kot kuhinjska posoda v poštev samo, ako je dobro pocinjena (prevlečena znotraj s kositrom), daje pa s snaženjem preveč dela, zahteva pri uporabi velike previdnosti, ter je tudi draga, zato je ne priporočamo.

Izvrstni pa so nanovejši izdelki novodobne industrije — **posoda iz ognjavarnega porcelana in stekla**. V takih, naravnost idealnih posodah lahko pečemo in kuhamo kar in kolikor nam drago. So pa žal zaenkrat najbolj drage in zaradi tega splošnosti še nedostopne.

Prav s pridom pa uporabljamo še zelo pogosto našo staro **glinasto posodo**, ki je za marsikaj v kuhinji prav dobra in priporočljiva.

Kadar kupujemo posodo, vedno pomislimo, **za kaj jo bomo rabili**, in če bo tudi odgovarjala vsem omenjenim zahtevam. — in nabavili si bomo gotovo nekaj dobrega, kar nam ne bo nikdar v jezo, nejevoljo ali škodo, temveč le v korist — in tudi v veselje. S. H.

Da si pridobi dekletovo srce, zgubi marsikateri moški glavo.

Previdnost je človekov najboljši spremljevalec na svetu, blagor onemu, ki ga spremlja ta spremljevalec.

Povprečna žena porabi več časa kot denarja, kadar gre na trg kupovat

Brisanje prahu.

Brisanje pri pospravljanju ima namen, da odstranjuje prah s posameznih predmetov, ki so v stanovanju, in ga odpravi kolikor mogoče sploh iz stanovanja. To delo opravljamo vsak dan pri pospravljanju, toda, večinoma napačno.

Kakor se je vršilo to brisanje do sedaj in se še vrši, svojemu namenu nikakor ne odgovarja. Brisanje s suho cunjjo namreč ni nič drugega, kot prenašanje prahu z enega predmeta na drugega ter iz prostora v prostor, ne pa odstranjevanje. Če brišemo torej prah s suho krpo, ga ostane malo na njej, ostali pa se dvigne v zrak, ter se kmalu zopet uleže kot fina prevleka na predmete. Prah, ki se drži krpe, nosimo naprej na drugo pohištvo itd. Končno ostane skoro ves tam, kjer je bil izpočetka, kolikor ga ne pade na mimoidoče pod okni, kadar stresamo prašno krpo. Po končanem (delu) brisanju prahu ni stanovanje nič čistejše, nego je bilo prej, naše delo in zamuda časa sta pa brez pomena.

Brisanje prahu ima pravi pomen le tedaj, kadar prah res odstranjujemo. Da to dosežemo, je treba postopati tako-le:

Krpo za brisanje prahu zmočimo v mrzli vodi in jo ozmemo tako močno, da je le nekoliko vlažna. S to vlažno krpo obrišemo vsak kos pohištva temeljito in natančno. Ko smo obrisali že več predmetov, krpo lahko izplaknemo v čisti vodi, jo zopet vzmemo in nadaljujemo delo. Boljši kot cunjja je kos srninega usnja, ki ga pred brisanjem ravnotako zmočimo in ovijemo. Ko smo z brisanjem gotovi, izperemo cunjjo ali usnje do čistega v vodi, ki nam jasno pokaže, koliko prahu smo pobrali. Oprano krpo posušimo in shranimo.

Za fino, politirano pohištvo ne rabimo v vodi namočene krpe, ampak jo poskropimo s terpentinom. Z oljem prepojene krpe dobimo tudi napro-

daj in jih lahko uporabljamo dolgo časa.

Le na opisani način očistimo naša stanovanja nadležnega prahu, ki je eden naših največjih sovražnikov. Novodobna ureditev stanovanja, predvsem gladke ploskve na pohištvo nam zmanjša to delo vsaj za eno tretjino prejšnjega, kar ni samo v gospodinjstvem, ampak tudi v zdravstvenem oziru velik napredek.

S. H.

Se nekaj vrtnih škodljivcev.

Poleg korenin so posebno listi vrtnih rastlin v nevarnosti pred različnimi živalskimi zajedavci. Prav tako je tudi bolezn, ki jih povzročajo glivice, največ na listih.

Kapusnice (zelje, ohrovt, kolerabe itd) hudo ogrožajo listne stenice ali ščtarji. Te gnusne žuželke so zlasti nevarne v suhih letih in na prisolčnih krajih. Z bodalcem izsesavajo liste in če se pojavijo v večjih množinah, prav hitro uničijo nasad. Neumorno obiranje se še najbolj obnese. V večjih nasadih in dokler so rastline še nedorasle, zatirajo stenice tudi s tobačnim izvlečkom in mazavim milom. Na 10 litrov vode vzemimo 50 do 60 dekagramov tobačnega izvlečka in 30 do 40 dekagramov mazavega mila. Milo moramo najprej raztopiti v vroči vodi in šele potem primestati razstopini tobačnega izvlečka.

Kaj naredijo s kapusnicami in z repo gosenice kapusovega in repnega belina, je vsaki gospodinjki predobro znano. Uspešno jih zatiramo, ako poiščemo zalego po zelju in jo pokončujemo, ko je še v gnidah (jajčecih), ki jih je prav lahko najti na spodnji strani zunanjih listov. Pozneje, ko se gosenice izležejo, je nekaj dni delo še doste lahko, ker ostanejo gosenice, dokler so majhne, skupaj. Vajeno oko jih hitro najde. Liste, na katerih se nahajajo, trgamo in mečemo v primerno posodo in nazadnje sežgemo ali pa zakopljemo v zemljo, ako pa čakamo, da gosenice odrastejo in se razležejo na vse strani po zelju, bo imel pa težko delo. Kdor ima potrebno

pripravo in je napadeno zelje še majhno, uniči gosenice, ako škropi nasad z urania zelenilom (hud strup). Na 100 litrov vode vzamemo 12 dekagramov zelenila in poldrugi kilogram gašenega apna. Apno in zelenilo najprej temeljito zmešamo, da dobimo kašnato mešanico. To potem razpustimo v 100 litrih vode in nazadnje precedimo, da se ne maši razpršilnik pri škropilnici. Pri uporabi tega sredstva je treba velike previdnosti, ker je zelo strupeno. Uporabljati bi ga bilo le v večjih nasadih in dokler je zelje (ali repa) še majhno, nikdar pa ne pozneje, ko se začno delati že glave.

Velika nadloga po vrtovih, zlasti sedajle, ko je še malo zelenja, so polži. Ponekod je posebno škodljiv navadni vrtni polž. Drugod se pa pojavljajo v velikih množinah majhni goli polžki. Vrtnega polža se najhitreje in zanesljivo iznebimo, ako ga neumorno pobiramo. Najlaže ga dobimo v roke prav zarana zjutraj, ko se umika s paše v podnevna skrivališča in pa ob deževnem vremenu. Nabrane polže mečemo v globoko posodo, v kateri je nekoliko živega apna, toliko ugašenega, da je razpadlo v prah. Iz take »moke« se ne reši noben polž več. Tudi gole polže pobirajo in love na razne načine, kar pa ni posebno uspešno delo. Hitreje se jih iznebimo, ako z živim apnom poprašimo mesta, kamor zahajajo v škodo. Najugodnejša kotišča za polže so žive meje, razno gosto grmovje po vrtu. Zato je treba vse tako rastlinje, ki daje zavetje tem škodljivcem, odstraniti, ako ni neogibno potrebno. Kar pa mora biti, pa naj bo snažno, da ob vsaki priliki polže lahko pobereмо in uničimo.

Fizol, bob, posebno pa vrtnice in sadno drevje zajedajo listne ušice. Zatiramo jih z raztopino tobačnega izvlečka in mazavega mila, kakor je bilo omenjeno pri zatiranju listnih stenice, samo s to razliko, da vzamemo za ušice na 10 litrov vode samo 30 dekagramov izvlečka in 20 dekagramov mazavega mila. Ušive rastline, ki se dajo pripogniti, pomakamo v omenjeno brozgo. Kar pa se ne da pomakati, moramo pa

obrizgati z njo, kajti pogine samo tista uš, ki jo s to tekočino omočimo. Z zatiranjem moramo začeti pa takoj, ko zapazimo prve ušice. Ako čakamo, da se razplode v tisoče, jih bomo težko užgali.

Grah in bob kvarita dva majhna hrošča — rilčkarja — **grahar** in **bobar**. Teh škodljivcev se je težko popolnoma iznebiti, ker gospodinjne navadno ne pazijo, da bi hrošče uničile v semenu, ampak pustijo, da zlete iz graha in tako poskrbe, da škodljivcev vsako leto iznova stavi zalego v mlado stročje. Semenski grah je treba, preden zlete iz njega grahar, dejati v toliko vročo peč (za kakih 5 do 10 minut), da se hrošč zaduši, kalivost pa ne trpi škode. Se bolj varno bi bilo, ako grah tik pred setvijo namažemo 24 ur v mlačni (ne vroči) vodi. S tem pokončamo lahko graharja in pospešimo kalivost semena. S.

(Konec prihodnjic.)

Privatne otroške negovalke.

Iz Državnega zavoda za zdravstveno zaščito mater in dece v Ljubljani smo prejeli:

V Ljubljani v »Zavodu za zdravstveno zaščito mater in dece« je pod vodstvom predstojnika zavoda v oktobru 1929 končalo 11 privatnih otroških negovalk šestmesečni tečaj s prav dobrim uspehom. Po preteku par dni po zaključenem izpitu so vse te absolventinje dobile krásno službo bodisi v privatnih zavodih, bodisi v družinah. Mnoge od teh prejemajo višjo mesečno plačo kakor marsikatera uradnica, ki služi več let. Če pomislimo, da dekleta z 18 leti, ki konča ta 6 mesečni tečaj dobi mesečno 700—800 dinarjev plače, prosto stanovanje, hrano in vse drugo, lahko rečemo, da je služba prav dobra. Pogoji za šolsko izobrazbo za privatne negovalke niso tako strogi. Zadostujeta 2 razreda meščanske šole. Delo je sicer težko, vendar pa odgovarja najbolj nalogi žene — materinstvu. Tako smo lanske leto dobili prve slovenske otroške negovalke, ki so družinam v korist kot

zdravstveno kontrolni vzgojni faktor. Našemu ljudstvu pa, ki pošilja v te tečaje svoje hčerke, smo preskrbeli nov vir zaslužka, ki ga hčerka v kratkem času doseže.

Dne 7. maja se prične nov 6 mesečni tečaj za otroške negovalke. Stane s hrano, stanovanjem in vso drugo oskrbo 4000 Din. To vsoto hčerka svojim sorodnikom v kratkem času službovanja hitro povrne v mesečnih obrokih.

Mrtvični krč (Tetanus).

Napisal šef Kirurškega oddelka Ljubljanske vojne bolnice dr. Nik. K. Cosič.

Tetanus je nalezljiva bolezen, ki se javlja pri ljudeh in živalih. Javlja se zlasti z mišičnatimi krči, a največ s krči prožnih mišic. Ti krči nastopijo v poslednjih, s krizami. Med krizami je bolnik pri zavesti in miren. Te krize so v začetku redke, pozneje pa postajajo vedno in vedno česče, dokler se ne pretvorijo v stalni krč. Za pojav tetanusa je vedno potrebna vstopna točka na našem organizmu, skozi katero vstopijo klice v naše telo. Taka vstopna točka more biti kaka rana, povzročena s kakršnimkoli orožjem, a zlasti z vojnimi projektili (kroglice, delci granate, šrapnela), ali od uboda s šiljastim predmetom (nož, žica, les itd.), ki je nečist, zarjav, zamazan z zemljo, blatom itd.

Predno so iznašli serum za cepitve proti tetanusu t. zv. z antitetanični serum, je ta bolezen kraljevala, posebno v vojni, v bolnicah kot kuga. Mnogo ranjencev je umiralo vsled te težke bolezni, ki je bila, če se je pojavila, gotovo neozdravljiva.

Dandanes je lažje preprečiti pojave tetanusa, toda če se že pojavi, pa je njegovo zdravljenje težko in brezuspešno, prav tako kot pred iznajdbo seruma.

To bolezen danes opažamo izključno pri preprostem narodu, ki pri svojem poslu pride v dotik z zemljo in domačimi živalmi.

Kakor vse nalezljive bolezni tako tudi tetanus povzročuje posebna vrsta bacilov. Ta bacil so prvič videli l. 1884.

Prvi ga je opazal Nicolaier iz Goettin-gue-a, radi tega ga tudi imenujemo Ni-colaier-ov bacil. Nicolaier-ov bacil se nahaja v prahu, v gornjih slojih zemlje, v vodi, a največ v živalskem blatu. S prostim očesom se seveda ne vidi, tem-več samo s povečevalnimi stekli, ki se imenujejo mikroskop. Nicolaier-ov bacil se javlja v dveh oblikah: so to ali male paličice, ali pa imajo obliko klina, ali pa tudi obliko bučke. Glavica te bučke predstavlja najtrpežnejši del klice in se zove spora. Klica sama je poleg tega oskrbljena s finimi dlačicami-repki, ki olajšavajo njeno gibanje. Nicolaier-ov bacil uspeva najbolje na mestih, kjer ni sploh nikakega kisika; kisik je njegov največji sovražnik, kateri ovira njegovo razvijanje. Naugodnejša temperatura mu je 30—40 stopinj C.

Pri temperaturi 90 stopinj poginejo tudi zelo odporne spore v dveh urah, ki se sicer manjši temperaturi bolj upirajo.

Moč bacilov je različna. Njihove spore imajo na žalost nenavadno veliko odpornost, tako da se vzdržavajo leta in leta. Nicolaier-ov bacil se zlasti lahko razvija v globokih, vijugastih. ranah, v votlinah povzročenih s kakim vbodom. Ta bacil se razlikuje od drugih po tem, da ne zaide v kri, temveč povzroča komplikacije s svojim telesom. Izloča nam-reč neko tekočino-strup, ki ga zovemo toksin. Ta strup je tudi resnični pravi povzročevalec pojavov in znakov, ki jih opazamo pri tem obolenju. Širi se iz rane po človeškem telesu, a najrajši po živcih, pa pride na ta način do živčnih stanic v hrbtnem mozgu, ki se jih tesno oklene in tedaj nastopijo krči mišic. Od-tod se strup spenja vse više in više, do-klér ne pride v podaljšani mozeg in možgane same.

Klica pride torej v rano na omenjeni način, tu se razmnožuje in izloča strup. Ta se dalje širi po živcih, ki so zanj naj-bolj privlačni, pri do živčnih stanic hrbtne mozga in preko podaljšane mozga do samih možganov. Priklenjen na živčne stanice daje znake obolenja. En del strupa iz rane pa more preiti tudi v kri; toda ta del je brez opasnosti.

Znaki: Od trenutka, ko je nastala rana, v katero so se vtihotapile Nico-laier-ove klice, pa do izbruha bolezni same, do prvih znakov tetanusa mine gotova doba. To razdobje imenujemo čas inkubacije, ki traja 4—11 dni. To znači, da dobimo lahko prve pojave te-tanusa že četrty dan, a najkasneje po 11. dnevu. Čas inkubacije je toliko krajši, kolikor je rana bliže živčnim središčem (hrbtemu mozgu ali možganom).

Prvi znaki tega obolenja so: težkoče pri kretanju spodnje čeljusti, težkoče po-ziranja hrane in krčevito stanje vratu ter spodnjih udov.

Po teli prvih znakih se začnejo po-javljati znaki druge dobe obolenja. To so krčevito stanje mišičevja s krči v pre-sledkih, zavijanjem oči in neznosne bo-lečine. Spodnja čeljust je krčevito stis-njena z zgornjo. Bolnik vsled tega ne more odpirati ust. Če pa jih poskuša-mo odpreti nasilno, nam to v neki meri uspe, toda bolnik pri tem mnogo trpi. Gibanje glave je težko izvedljivo. Skoraj postane nemogoča gibljivost glave.

Spodnji udje so trdi kot kamen, ne-gibni in stegnjeni. Gibanje v kolku je nemogoče. Če hočemo izvršiti gibanje na ta način, da dvignemo nogo, tedaj dvignemo radi tega krčevitega stanja kar celo telo v višino. V enakem stanju se nahaja tudi mišičevje hrbta. Bolnik nikakor ne more sedeti v postelji, niti se ne more skloniti ne naprej ne nazaj, temveč leži negiben in stegnjen na hrbtu. V poznejši dobi bolezni nastopijo krči mišic, ki so v zvezi z dihanjem, zlasti krči trebušne prepone. Vsled tega po-stane dihanje težko, površno, na bolni-kovem izmučenem obrazu pa se pojavijo znaki dušenja vsled primanjkljaja zraka. To dušenje je še težje, če preidejo krči na mišice vratnih vretenc.

Med temi krči prepone in mišic vrat-nih vretenc bolnik umre pri polni za-vesti vsled zadušenja.

(Dalje pribodnjč.)

Marsikdo, ki je poskušal leteti vi-soko kakor njegovi sosedje, je to bridko obžaloval.

3 a n a š e m a l e

Trije puiski.

Nekdaj so živeli pri svoji materi trije puiski; mati pa je bila tako revna, da jim ni imela dati kaj jesti; zato jih je poslala po svetu.

Prvič so šli z doma in vse se jim je jako čudno zdelo. Nekaj časa so skupaj potovali, pa so prišli do razpotja: ena pot je peljala na levo, druga na desno, tretja pa naravnost. Sklenili so, da krene vsak na svojo pot.

Pujsek, ki se je odločil za ono pot na levo, je kmalu srečal moža, ki je nesel snop slame. Lepo ga je pozdravil in poprosil za nekaj slame, da si postavi hišico. Dobri mož mu je dal slame in pujsek si je pričel staviti hišico iz slame.

Kmalu pa je prišel volk po tisti poti; hitro je izvohal pujska in je potrkal na njegovo hišico: »Ljubi pujsek, vzemi me k sebi v hišico! Skupaj bova stanovala in se kaj pomenila.«

Pujsek pa mu je odgovoril: »Nočem te k sebi, sem rajši sam in nimam ti prav nič povedati.«

Volk se je razjezil, udaril s šapo po slamenati hišici, da se je podrla in je malega pujska požrl.

Oni pujsek, ki je krenil na desno, je kmalu srečal moža, ki je nesel butaro vrbovega protja. Lepo ga je pozdravil in poprosil, naj mu da nekaj protja, da si postavi hišico. Dobri mož mu je dal protja, pa si je postavil hišico.

Kmalu pa je prišel volk po tisti poti; hitro je izvohal pujska in je potrkal na njegovo hišico: »Ljubi pujsek, vzemi me k sebi v hišico! Skupaj bova stanovala in se kaj pomenila.«

Pujsek pa mu je rekel: »Nočem te k sebi, sem rajši sam in nimam ti prav nič povedati.«

Volk se je razjezil in je tolkel z

obema šapama po hišici toliko časa, da se je podrla. Potem pa je pujska celega požrl.

Tretji pujsek pa, ki je šel naravnost po poti naprej, je kmalu srečal moža, ki je nesel v krošnji na hrbtu opeko. Lepo ga je pozdravil in poprosil, naj mu da opeke, da si postavi hišico. Dobri mož mu je dal opeke, pa si je postavil hišico.

Kmalu pa je prišel volk po tisti poti; hitro je izvohal pujska in je potrkal na njegovo hišico: »Ljubi pujsek, vzemi me k sebi v hišico! Skupaj bova stanovala in se kaj pomenila.«

Pujsek pa mu je rekel: »Nočem te k sebi, sem rajši sam in nimam ti prav nič povedati.«

Volk se je razjezil in se je zaletel v pujskovo hišico, da bi se podrla, pa se ni hotela, ker je bila močno zidana. Zato si je premislil in je zopet prijazno nagovoril pujska: »Slišiš, pujsek, nekaj ti imam povedati.«

»Kar pripoveduj!« je odvrnil pujsek.

»Vem za veliko njivo debele repe.«

»Kje pa?«

»Zgoraj za cesto. Jutri zjutraj ob šestih pridem po tebe in jo bova šla ruvat.«

»Dobro. Pojdem s teboj.«

Drugo jutro je bil pujsek že ob petih na njivi in ob šestih že doma s polno košaro repe.

Ob šestih je prišel volk po pujska, a ta mu je povedal, da si je že repe naruval. Huda jeza je kuhala volka, pa se je premagal in prijazno rekel: »Pujsek, vem za prav lepa jabolka.«

»Kje pa?«

»Ob cesti zgoraj. Jutri ob petih pridem po tebe in jih greva iskati.«

»Dobro. Pojdem s teboj.«

Drugo jutro pa je pujsek že ob štirih pod jablano in je nabral polno košaro jabolok. Že je hotel skočiti z

drevesa, ko pride volk: »Zakaj pa nisi počakal name?«

»Tako sem bil lačen, da nisem mogel. Pa ti vržem jabolko dol, da pokusiš, kako je dobro.«

Vrgel je volku jabolko, a tako daleč od drevesa, da je moral volk teči za njim. Med tem pa je pujsek skočil z drevesa in tekel v svojo hišico.

Drugo jutro je zopet prišel volk k pujsku: »Veš, na hribu je danes semenj, ali greva tja?«

»Prav rad. Kdaj pa?«

»Ob treh.«

»Dobro.«

Pa kakor navadno, je tudi to pot odšel pujsek brez volka. Kupil si je leseno pinjo. Ko se je že vračal s hriba, je zagledal na cesti volka. Kaj naj stori? Hitro skoči v pinjo, ki se, ker je bila okrogla, začne valiti po bregu. Volk se je prestrašil čudne stvari, ki se je kotalila po cesti in je zbežal, kar so ga nesle pete. Pujsek pa je na ravnem zlezal iz svoje pinje in se je zaprl v svojo hišico.

Komaj je bil notri, že je trkal volk na vrata: »Pujsek, nisem mogel na semenj. Neka čudna reč me je srečala na poti in se je hotela zakaditi naravnost v mene.«

»Hi, hi, hi; to je bila moja pinja in jaz sem sedel v njej.«

Volk se je kar tresel od jeze. Udaril je po vratih: »Splezam skozi dimnik in te požrem.«

Pujsek pa je zakuril na ognjišču ogenj in je obesil kotel z vodo nadenj. Ko je priplezal volk iz dimnika, čof, je padel v kotel. Pujsek ga je skuhal in pojedel.

Tako se je znebil svojega sovražnika in je še dolgo srečno živel v svoji hišici iz opeke.

Sladkosnedna muha.

V neko lekarno sta pribrenčali skozi okno dve muhi. Ko sta nekaj časa letali sem in tja, sta zagledali na mizi belo, kakor grah veliko zrno.

»Jej, jej, sladkorček!« sta se razveselili. »Ali se bova posladkali z njim!«

Koj nato pa sta začeli prepirati, čigav je prav za prav sladkorček.

»Moj je! Jaz sem ga prva zagledala!« je ogorčeno tulila druga gospodična muha.

Ker se zlepa nista mogli pobotati, sta sklenili, naj odloči boj krvavi. Sprijeli sta se in se začeli ravšati in kavšati.

Ker je bila starejša muha močnejša od mlajše, se je slednja morala po divji borbi udati in reči »zapik«! In je bil ta zapik takšen, da je mlada gospodična muha, vsa zasopla in opraskana izkoristila za sramoten beg iz lekarni.

»Živio!« je ponosno zabrenčala zmagovalka in nekaj časa z bojevitim prezirom gledala za ubežnico. Potem si je s taticami nežno pogladila razmršeno krilce in se obliznila: »Zdaj je sladkorček moj!«

Spustila se je nanj in začela z rilčkom hlastno srkat sladki sok iz njega.

Toda komaj minuto je trajala ta pojedina. Sladkosnedna gospodična muha je dejala: »Ojej!« in se zgrabila za trebušček, v katerem se je tudi začel boj krvavi: grizlo in ščipalo jo je, da je bilo grozno. Še enkrat je v smrtnem strahu zajamrala »ojej!« — potem pa vse tiho je bilo.

Ono belo, kakor grah veliko zrno na mizi, ni bilo sladkorček, nego je bil — strup.

Najuspešnejše sredstvo za refo domače živali je
brezdvomno

»MASTIN«

ki pospešuje rast, odebelitev in omastitev domače, posebno kladne živine. Jasen dokaz neprecenljive vrednosti Mastina so brezštevilna zahvalna pisma! Cena: 5 škat. 46 Din, 10 škat. 80 Din. LEKARNA TRNKOCZY (zrav. rotovža), Ljubljana, Mestni trg 4.